

LA MILITARITZACIÓ DE LA POLICIA DELS EUA

Amics i ahora conductors de tancs

Metrallores, avions, tancs: després de la retirada de l'Afganistan i l'Iraq, l'exèrcit dels Estats Units transfereix les armes sobrants a la policia. Fins i tot en ciutats petites sorgeixen unitats paramilitars. Quines conseqüències té per als Estats Units?

Les armes pesants s'utilitzen cada vegada més també per a la intimidació.

Aiyana Stanley-Jones va morir la nit del 16 de maig de 2010 a causa de múltiples errors. El primer va ser que poc després de mitjanit un equip especial d'intervenció SWAT de la policia de Detroit suposadament va entrar violentament a l'habitatge de la seva família. La granada lluminosa

que un agent va llançar a l'habitació va ser el segon error: possiblement l'agent volia fer-ho una mica a l'estil *Hollywood* i amb *pirotècnia* per a l'equip del *reality show*. El tercer error va ser que l'agent que va entrar primer a l'habitació va disparar immediatament en direcció a la granada perquè

allà es bellugava alguna cosa. Aiyana Stanley-Jones va rebre un tret al cap. Tenia només set anys.

Un accident lamentable? Un comportament erroni de policies massa motivats? Potser sí, però també va ser el resultat d'un altre error, com creuen cada vegada més gent als EUA: la

Shawn Lamouree, sots-xèrif a Queensbury, Nova York, és un dels defensors més actius de l'armament pesant policíac per al medi rural. A la dreta,

creixent militarització de les forces de seguretat. Perquè l'armament, es queixen alguns, comporta també una aparença i una actuació més marcial. A qui només té un martell tots els problemes li semblen claus.

El presumpte perill terrorista omnipresent. La tendència a armar-se fortament ja va començar a mitjan anys 80. Les autoritats de les grans ciutats dels Estats Units van reaccionar davant les formes cada cop més brutals de les bandes i del crim organitzat amb la creació d'equips SWAT fortament armats. Carros de transport blindats, cotxes Hummer, vehicles tot terreny Humvee i armes militars van convertir-se en l'equipament estàndard.

Actualment, aquestes unitats SWAT no tan sols són a les grans ciutats, sinó fins i tot en ciutats petites i en entorns rurals. La justificació habitual és que es volen defensar contra el perill del terrorisme i del tràfic de drogues.

Aquesta necessitat de seguretat creix també allà on, aparentment, amb prou feines hi ha perill. Segons informava el *Daily News* el novembre de 2013,

“les autoritats policials i els xèrifs en zones rurals amb pocs agents i amb nivells baixos de criminalitat adquireixen una quantitat desproporcionada d'armes militars”. On no hi ha equip SWAT, molt sovint el xèrif patrulla amb un cotxe blindat a prova de mines (MRAP).

432 d'aquests vehicles blindats, 18 tones de vehicles pesants que consumeixen entre 47 i 78 litres de dièsel cada 100 quilòmetres han arribat des de 2006 al parc automobilístic de les autoritats policials nord-americanes. A més, cal afegir-hi des de vehicles blindats Humvee passant per camions armats fins a tancs. 533 avions i helicòpters, i també 93.763 metralladores militars completaven el subministrament, segons ha calculat recentment *The New York Times*.

A més a més, es van distribuir també visors nocturns, municions, llançagranades i silenciadors; aviat arribaran *drones*. Segons dades del Ministeri de Defensa dels Estats Units, només el 2013, als serveis policials, hi va arribar armament per valor de 449.309.003,71 dòlars.

Com s'ho pot permetre, la policia? És que no els costa res.

Des de 1997 el programa 1033 regula formalment la transmissió gratuïta d'equipament militar sobrer en préstec a les forces de seguretat. Fins avui han passat béns militars per l'impressionant valor de 4.300 milions de dòlars a la policia, tal com informa amb orgull el “Law Enforcement Support Office” (Leso). Aquest organisme forma part de l'Agència de Defensa Logística, que també porta a terme la venda a tercers de material de l'exèrcit que ja no s'utilitza. Actualment, però, l'agència no té gaire per oferir: la policia ja es queda bona part del que l'exèrcit ofereix.

I no és pas poc. Amb la retirada de les tropes nord-americanes de l'Afganistan i, sobretot, de l'Iraq el 2011, el Pentàgon va haver d'afrontar el problema de què calia fer amb l'armament sobrer. Desmilitaritzar un MRAP de tal manera que després de vendre'l ningú no el pugui fer servir contra els Estats Units costa prop de 12.000 dòlars, ha calculat el *Times*. Passar aquests colossos a un soci de confiança és, doncs, considerablement

la retirada d'Afganistan i d'Iraq ha fet que desenes de milers de vehicles militars esdevinguin innecessaris.

més barat. Del 2010 al 2011 el valor del material militar de la Leso va ascendir de 212 milions de dòlars a 498 milions.

Moltes autoritats policials celebren que la Leso els possibiliti l'accés a armes que, si no, mai no podrien finançar. L'exèrcit dels Estats Units també ho veu tot plegat com una bona obra.

D'altres persones ho veuen d'una manera més crítica. A molts nord-americans l'armament de la policia els sembla desproporcionat, si no perillós. Des del març de 2013 l'organització pels drets civils American Civil Liberties Union (ACLU) treballa per obtenir xifres fiables sobre la quantitat d'armament militar de les forces de seguretat. Estan en tràmit 260 casos concrets de peticions, però encara no tenen resultats.

També hi ha molts mitjans de comunicació nord-americans que segueixen el tema des de fa anys i compilen informes sobre casos tràgics com la mort d'Aiyana Stanley-Jones. L'armament disponible sembla fomentar l'ús de tàctiques marcial: augmenten els escorcolls de cases amb violència amb

equips SWAT –que, segons les estimacions, són 40.000 per any–; i de vegades es produeixen víctimes alienes, com es descriu en el mapa d'accions policials desmesurades, contínuament actualitzat, de l'Institut Cato, tan interactiu com esfereïdor.

D'estadístiques oficials no n'hi ha, ni d'errors en les accions policials ni de víctimes per negligència. Prop de 400 víctimes mortals d'innocents es classifiquen cada any com a justificades per les circumstàncies, i en general no tenen conseqüències per als agents. Els defensors dels drets civils compten fins a 5.000 els morts per "violència policial excessiva" en els últims deu anys. El risc estadístic de morir per una acció d'un equip SWAT es creu que als Estats Units és vuit vegades més alt que el de morir per terrorisme.

Els costos més grans, però, els paguen els ciutadans, com creuen alguns crítics com el periodista Radley Balko, que des de fa gairebé deu anys escriu sobre la militarització de la policia i que la tardor de 2013 va publicar un llibre que ha acaparat molta atenció (*Rise of the Warrior Cop: The Militarization*

of America's Police Forces). Perquè amb l'armament dels equips SWAT, explicava Balko en un "llibre blanc" publicat el 2006, també s'ha militaritzat el tracte amb el ciutadà.

Realment, la imatge d'un amic i ajudant no és gaire compatible amb l'aparença marcial i blindada d'un policia amb armes modernes. Per a molts policies dels Estats Units, malgrat tot, no hi ha cap alternativa: els agrada fer servir l'argument que ofereixen protecció gratuïta. I també és cert que la seva feina és molt perillosa.

Tot i així, el malestar creix. A començament de març el diputat demòcrata Hank Johnson va dirigir-se a la ciutadania en un article en el *USA Today*. Hi anunciava un primer projecte de llei que ha de paralitzar el programa 1033 per fer balanç de la militarització per primer cop, abans que "Kankakee sembli Kabul o que Boise sigui com Bagdad". Si hem de ser francs, la moció no té gaires possibilitats de prosperar.

Frank Patalong

© Der Spiegel

Traducció d'Arnau Figueras